

ТОРА ОР • ПАРШІ БЕРЕШИТ • МААМАР 2

כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'

«Бо, як нові небеса й нова земля»

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

likuteitorah.com/uk/torah-ohr/bereishis/2/

1 כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו'. הנה כתיב בראשית ברא אלקי את השמים ואת הארץ וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] בראשית בשביל ישראל שנקראו ראשית.

«Бо, як нові небеса й нова земля», тощо. Ось написано: «На початку (Берешит) Б-г створив небо й землю», а наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Берешит — заради Ізраїлю, який називається "початком" (рейшит)».

וגם אמרו בשביל התורה שנק' ראשית. וא"כ כיון ששמים וארץ נבראו בשביל תורה וישראל מוכרח לומר שיש בחי' שמים וארץ בתורה ובעבודת ישראל שבהן ועל ידן יתקיימו שמים וארץ הגשמיים.

Також вони сказали: заради Тори, яку називають «початком». Отже, оскільки небо й земля були створені заради Тори та Ізраїлю, мусимо сказати, що в Торі й у служінні Ізраїлю є рівень (бхіна) неба й землі, завдяки якому й через який підтримується існування фізичних неба й землі.

2 והענין הוא כי הנה אמרז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] למה נק' שמה ארץ שרצתה לעשות רצון קונה. פי' שרצתה היינו לי [לשון] רץ וגם לי [לשון] רצון.

Пояснення таке: наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Чому її названо ерец (земля)? Бо вона рацта (побігла), щоб виконати волю (рацон) свого Творця». Тобто «рацта» пов'язане і зі словом на позначення бігу («рац»), і зі словом на позначення волі («рацон»).

וכמ"ש בכה ארוץ גדוד שהוא ג"כ לי [לשון] רץ וגם יש בו ג"כ ענין רצון וכמשי"ת [וכמו שיתבאר].

Як написано: «У Тобі (беха) я побіжу крізь загін (аруц)»; це слово також пов'язане зі значенням бігу, а в ньому є й поняття волі, як буде пояснено.

3 והענין דהנה כתיב והחיות רצוא ושוב בחי' רצוא זה הוא ענין תשוקה בלב לדבקה בו יתברך

Пояснення таке: написано: «І хають (живі істоти) бігли й поверталися (рацо ва-шов)». Цей рівень рацо — це прагнення серця приліпитися до Нього, благословен Він.

והוא ג"כ לי [לשון] מרוצה כמו הרץ ממקומו להלאה כך הוא ענין תשוקה זו של החיות להיות יוצאים ועולים ממקומם וליבטל וליכלל בא"ס ב"ה וכעין מ"ש שרפים עומדי [עומדים / עומדין] ממעל לו ופי' ממעל לשכינת'.

Це слово також пов'язане з бігом (меруца): як той, хто біжить зі свого місця далі, так і це прагнення хають — вийти зі свого місця й піднятися, досягти самоусунення (бітуль) і включитися в Нескінченного (Ейн Соф), благословен Він. Це подібне до написаного: «Серафими стояли над Ним» (мімааль ло), що тлумачиться [як] «над Його Б-жественною присутністю (Шехіною)».

4 והיינו שתשוקתם להכלל שם כו'. וכן בחי' כללות נש"י [נשמות ישראל] במקורן ושרשן יש בהן בחי' רצוא ברצון ותשוקה לדבקה בו בא"ס ב"ה וכמ"ש ואל אישך תשוקתך.

Тобто їхнє прагнення — включитися туди тощо. Так само й сукупність душ Ізраїлю у своєму джерелі та корені має рівень рацо (прагнення душею до Б-га): волю й бажання приліпитися до Нього, до Нескінченного (Ейн Соф), благословенний Він, як написано: «І до чоловіка твого буде прагнення твоє».

והיינו מפני השגתה בהיותה בבחי' ארץ שהיא בחי' המדרגה התחתונה להיות עם ודבר נפרד כו'

Це тому, що вона осягає, перебуваючи на рівні «землі», тобто на найнижчому рівні, — бути «народом» і окремою сутністю тощо.

וכן הוא ג"כ בנפש האדם למטה המשכלת ומתבוננת בה' אחד איך שהוא יתברך מחדש בטובו כו' ומהווה כל העולמות מאין ליש ממש

Так само й душа людини внизу, яка мислить і роздумує про єдиного Б-га: як Він, благословенний Він, у Своїй доброті оновлює тощо та приводить усі світи з небуття в дійсне буття.

אשר ע"כ הוא ג"כ בחי' ארץ בבחי' רצוא ורצון לדבקה בו ית' ולאהבה את ה' כי הוא חיך.

Тому й вона перебуває на рівні «землі» — у стані рацо й прагнення приліпитися до Нього, благословенний Він, і «любити Ім'я Б-га (Гавая), бо Він — твоє життя».

5 והנה בחי' הרצוא הזה הוא בק"ש [בקריאת שמע] ובחי' השוב הוא בתפלת שמ"ע [שמונה עשרה] ובת"ת [ובתלמוד תורה] שהוא בחי' גילוי אלקות מלמעלה למטה כנודע.

Отже, рівень рацо (прагнення душі піднятися до Б-га) — це читання Шма, а рівень шов (повернення донизу) — молитва Шмоне есре й вивчення Тори, яке є рівнем розкриття Б-жественності згори донизу, як відомо.

ופסוד"ז [ופסוקי דזמרה] שקודם ק"ש [קריאת שמע] היינו לשבח של מקום כמ"ש רוממות אל בגרונם ועי"ז נעשה כמו חרב פיפיות לעשות נקמה כו' דהיינו לקרוע המסכים המבדילים גילוי אלקות.

Вірші хвали (Псукей де-Зімра), які читають перед Шма, покликані оповідати хвалу Всюдисущому, як сказано: «Піднесення Б-га — в їхньому горлі», і завдяки цьому хвала стає немов «двосічний меч, щоб чинити помсту» тощо, — тобто розриває перегородки, що приховують розкриття Б-жественності.

וכי"ז [וכל זה] הכנה בלבד לשמ"ע [לשמונה עשרה] כי בשמ"ע [בשמונה עשרה] הוא המשכת גילוי אלקות באמרו ברוך אתה הוי"ה אלקינו שהוא בחי גילוי סוכ"ע בממכ"ע [בממלא כל עלמין].

Усе це — лише підготовка до молитви Шмоне есре, адже в ній відбувається притягнення розкриття Б-жественності, коли промовляють: «Благословенний Ти, Гавая, наш Б-г», — тобто світло, що охоплює всі світи (совев коль альмін), розкривається всередині світла, що наповнює всі світи (мемале коль альмін).

אך כדי שיבא לזה צריך הוא לסדר שבחו של מקום תחלה בפסוד"ז [בפסוקי דזמרה] כמו בברוך שאמר והיה העולם

Але щоб дійти до цього, спершу треба викласти хвалу Всюдисущому у Віршах хвали, як у словах: «Благословенний Той, Хто промовив, — і світ постав».

(כי עם היות שהנה"א [שהנפש האלקית] היא בחי"א ארץ שהוא בחי"א רצוא אך היינו מצד שורשה יש בה בחי"א השתוקקות תמיד לדבקה בו ית'

(Адже хоча Б-жественна душа (нефеш елокіс) перебуває на рівні «землі», що відповідає рівню рацо, це так лише з огляду на її корінь: у ньому вона постійно прагне приліпитися до Нього, благословенного,

אבל בירידתה למטה להתלבש בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] אשר הן מסתירי על אורה כו' וממשיכים אותה אחריהם להמשך בקדרות אופל עניני עוה"ז ואז נסתר ונעלם בה התשוקה והרצוא לאלקות כנודע שלאום מלאום יאמץ וכשזה קם כו'.

але, спустившись униз і вдягнувшись у тіло та тваринну душу (нефеш габагаміт), які приховують її світло тощо й тягнуть її за собою, занурюючи в морок і темряву справ цього світу, тоді прагнення й рацо до Б-жественності стають у ній прихованими й потаємними, як відомо: «один народ візьме гору над іншим народом», а коли цей підводиться тощо.)

ואי לזאת כדי שתוכל לבא לבחי' הרצוא בשעת ק"ש [קריאת שמע] צריכה הכנה רבה לזה והוא ענין פסוד"ז [פסוקי דזמרה] בסידור שבחו של מקום כו' והכל הכנה לבחי' השוב דשמ"ע [דשמונה עשרה] כי גם הרצוא הוא בשביל להיות שוב כנודע. כמו שהלויים היו טפלים לכהנים כו'

Тож, щоб вона могла досягти рівня рацо під час Шма, їй потрібна значна підготовка; для цього їй призначені Вірші хвали — викладення хвали Всюдисущому тощо. Усе це готує до рівня шов у молитві Шмоне есре, адже й рацо, як відомо, потрібне заради шов, — подібно до того, як левіти були підпорядковані коенам тощо.

וגם דרך פרט פסוד"ז [פסוקי דזמרה] הוא הכנה לשמ"ע [לשמונה עשרה] ג"כ שהוא המשכה וגילוי למטה שמתחלה צריך לקרוע המסכים המבדילים ע"י פסוד"ז [פסוקי דזמרה] בכדי שיוכל להיות הגילוי למטה)

I, зокрема, Вірші хвали також готують до молитви Шмоне есре, адже в ній відбувається притягнення й розкриття внизу: спершу за допомогою Віршів хвали треба розірвати перегородки, що розділяють, аби розкриття могло відбутися внизу.)

איך שבדבור א' בלבד נתהוו שמים וארץ וכל צבאם כו'

[Тут описується], як одним-єдиним висловом постали небо, земля й усе їхнє воїнство тощо.

וכמו שמסיים בברכה זו בישתבח מלך יחיד חי העולמים ובכ"ש [ובכרוך שאמר] אומרים ג"כ יחיד חי העולמים מלך. פ"י שהוא ית' הוא יחיד ומיוחד כמו קודם בריאת העולם וחי העולמים הוא רק מבחי' מלך

I так само завершується це благословення словами «Їштабах»: «Цар, Єдиний, Життя світів»; а в молитві «Барух ше-амар» також говорять: «Єдиний, Життя світів, Цар». Це означає, що Він, благословенний Він, єдиний і неповторний — таким самим, яким був до створення світу, а [бути] «Життям світів» властиво Йому лише в аспекті «Царя».

שבחי' מלוכה היא רק הארה בלבד ממנו יתב' [יתברך] שהארה זו נמשכת ממנו יתב' [יתברך] להיות חיות כל העולמות עליונים ותחתונים.

Адже рівень царювання — це лише відблиск від Нього, благословенний Він; цей відблиск низводиться від Нього, благословенний Він, щоб бути життєвою силою всіх світів — вищих і нижчих.

6 וְנוֹדַע שֵׁשׁ רַבּוּי עוֹלָמוֹת לַמַּעֲלָה עַד אֵין קֶץ וּלְמַטָּה עַד אֵין תְּכֵלֶת. וְזֶהוּ פִּי בִשְׁכַּמְלִיו [בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד] כִּי וְעַד אֵין לוֹ הַפְּסָק.

Відомо, що існує безліч світів: угорі — без кінця, а внизу — без межі. У цьому полягає значення слів «Благословенне Ім'я слави Його царства навіки й повік (леолам ваед)»: адже ваед не має перерви.

וְהֵיִינוּ שְׁבַחִי כְבוֹד מַלְכוּתוֹ נִמְשָׁךְ לַהַחְיוֹת עוֹלָמוֹת וּנְבִרָאִים אֵין קֶץ וְכַמִּיּוֹ שֵׁשׁ הֵיִשׁ מַסְפֵּר לַגְּדוּדֵיו כּוֹי וְכַתִּיב אֵלֶּף אֵלֶּפֶיִן יִשְׁמְשׁוּנִיהָ וְרַבּוֹ רַבְּבָן קִדְמוּהִי יְקוּמוֹן וְזֶה מַסְפֵּר גְּדוּד אֵי כּוֹי.

А саме, слава Його царства сходить, щоб оживляти світи й творіння без кінця, як написано: «Чи є число Його військам?» тощо; і написано: «Тисяча тисяч служить Йому, і міриади міриад стоять перед Ним» — а це число одного війська тощо.

7 וְעַם כָּל הָרַבּוּי הַזֶּה מִיּוֹם כּוֹלָם נִמְשָׁכִים רַק מִבְּחִי מֶלֶךְ שֶׁהוּא בַּחֲיִי שֵׁם לְכַד כַּמֵּאמֵר לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה מֶלֶךְ כּוֹי.

Та попри всю цю безліч, усе це походить лише від рівня «Цар», який є лише рівнем «Імені», як сказано: «Заради Його Імені, з любов'ю. Цар» тощо.

וְהוּא בַּחֲיִי מִמְכִּיּוֹ [מִמְלָא כָּל עֲלָמִין] וּמִזֶּה נּוֹלְדָה בַּחֲיִי הַתַּפְעָלוֹת הָאַהֲבָה בְּלִבָּבוֹ בְּאַמְרוֹ וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹקָיךְ פִּי אֶת ה' אֱלֹקָיךְ הֵיִינוּ כַּמִּשָּׁל [כַּמָּה שְׁכָתוֹב לְעִיל] שִׁמְעַתְּ יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ כּוֹי

Це рівень світла, що наповнює всі світи (мемале коль альмін). І від цього пробуджується любов у серці, коли людина промовляє: «І любитимеш Гаваю, Б-га свого». Значення слів «Гаваю, Б-га свого» таке, як пояснювалося вище щодо слів «Слухай, Ізраїлю: Гавая — наш Б-г» тощо.

וְהוּא מֵה שֶׁמַּעֲלָה יִתִּירָה נּוֹדַעִי [נּוֹדַעַת] לָנוּ מִכָּל גְּדוּדֵי מַעֲלָה שֶׁקִּרְבָּנוּ לְשֵׁמוֹ הַגְּדוֹל שֶׁהוּא בַּחֲיִי סוֹכִיּוֹ וְעִצְמִיּוֹת אֱלֹקוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ הוּא בַּחֲיִי יַחֲיד שֶׁלְּמַעֲלָה מַעֲלָה מִבְּחִי חֵי הָעוֹלָמִים שֶׁהוּא רַק מִבְּחִי מֶלֶךְ כּוֹי

І ось у чому полягає відома нам перевага над усіма небесними воїнствами: Він наблизив нас до Свого великого Імені, яке є рівнем світла, що охоплює всі світи (совев коль альмін), і самої сутності Його Б-жественності, благословенний Він, — рівнем «Єдиного», незмірно вищим за рівень «Життя світів», що походить лише від рівня «Цар» тощо.

וְזֶהוּ שְׁנֵקִי כְּנִי [כְּנִסַת יִשְׂרָאֵל] אַחַת כַּמִּיּוֹ שֵׁשׁ אַחַת הִיא יוֹנָתִי כּוֹי שֶׁהִיא מִקְבַּלַת מִבְּחִי ה' אֶחָד מִמֶּשׁ.

Ось чому Громаду Ізраїлю називають «одна», як сказано: «Одна вона, голубка Моя» тощо, адже вона отримує від рівня «Гавая — Єдиний» у найповнішому сенсі.

8 והיינו ע"י שתהיי [שתהיה] בבחי' אחת היא לאמה להיות שע"י ההתכוננות תבא לבחי' אחת להיות לה

רק רצון א' לדבקה בו יתב' [יתברך]

Тобто завдяки тому, що вона перебуває в стані «Вона одна для своєї матері»: через споглядання вона досягає єдності, маючи лише одне бажання — приліпитися до Нього, благословенного Він.

והוא בחי' רצוא הנ"ל לבחי' סוכ"ע לדבקה בעצמות אלקות וכמאמר מי לי בשמים כו'.

Це згаданий вище рівень рацо [прагнення] — до рівня світла, що охоплює всі світи (совево альмін), щоб приліпитися до самої сутності Б-жественності, як сказано: «Кого маю я на небесах», тощо.

וזהו ענין ואהבת שבק"ש [שבקריאת שמע] ופי' וענין הרצוא היינו כמ"ש בכה ארוץ גדוד בכה דוקא

בעצמותך וארוץ גדוד היינו בחי' אלף אלפין ישמשוניה ורבו רבבן קדמוהי יקומון

І це — зміст слів «І любитимеш» у Шма. Зміст і суть рацо полягають у тому, що написано: «У Тобі (беха) я пробігаю загін»: саме «беха» — у самій Твоїй сутності; а «я пробігаю загін» означає рівень слів «Тисяча тисяч служать Йому, і міриади міриад стоять перед Ним».

(ועמ"ש במ"א ע"פ ורב כח לתבונתו אין מספר איך ששרש כל גדוד הוא בוי"ק [בוי' קצוות] דאצי' יעו"ש

[יעו"יין שם]) שבכולם לא יחפוץ רק בה' לבדו.

(А див. те, що пояснюється в іншому місці щодо вірша «Великий силою, Його розуміння неосяжне», — як корінь кожного загону міститься у шести кінцях (вав кецавот) світу еманації (Ацилут); див. там) — серед усіх них він бажає лише самого Б-га.

ואדלג שור היינו גם בחי' כל המקיפים עליונים כי שור הוא חומה כמ"ש בנות צעדה עלי שור.

«І перестрибую через стіну (шур)» стосується також рівня всіх вищих охоплювальних світел (макіфім), адже шур означає стіну, як написано: «Дочки ступали на стіну (шур)».

ועד"מ החומה הוא מקיף לעיר גם הם אדלג כי התשוקה היא רק למהו"ע [למהותו ועצמותו] ית' ממש

Подібно до того, як стіна оточує місто, «і через них я теж перестрибую», адже прагнення спрямоване лише до самої сутності й буття Його, благословенного Він.

(שגם כל המקיפים כלא חשיב אצלו ית' וכמ"ש במ"א בפ"י אדון הנפלאות כו' ולכן נק' שור כמו שהחומה נעשית מאבניי [מאבנים] שהם רק בחי' דומם כך כתיב עשה פלא שבחי' פלא ומקיפי' [ומקיפים] עליונים הוא רק כמו בחי' עשייה אצלו ית')

(Бо й усі охоплювальні світла перед Ним, благословенним Він, вважаються ніщо, як пояснюється в іншому місці щодо змісту слів «Володар чудес», тощо. Тому їх і називають «стіною»: адже, як стіна складена з каміння, яке є лише неживою матерією, так і написано: «Він чинить (осе) чудеса», бо рівень «чуда» і вищі охоплювальні світла перед Ним, благословенним Він, подібні лише до рівня «діяння» (асія)).

וז"ש [וזהו שכתוב] מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו' שמים הם בחי' מקיפים וארץ הם בחי' פנימיים שזהו בחי' שור ובחי' גדוד הנ"ל וארוץ ואדלג אותם בכח התשוקה שלי בכה ממש בעצמותך:

І це значення слів «Кого маю я на небесах? І крім Тебе, нічого не бажаю на землі», тощо: «небеса» — це рівень охоплювальних світел, а «земля» — рівень внутрішніх світел; це, відповідно, рівні «стіни» й згаданого вище «загону». Я пробігаю повз них і перестрибую через них силою свого прагнення — «беха», справді в Твоїй сутності.

9 והנה מבחינת רצוא הנ"ל בקי"ש [בקריאת שמע] נעשה שוב אח"כ בתפלה.

Отже, від згаданого вище рівня рацо (руху устремління вгору) під час Шма згодом постає шов (повернення донизу) у молитві.

ולכן גם בסוף הקי"ש [הקריאת שמע] הוא מסיים אני ה' אלהיכם פי' אלקיכם ממש להיות בחי' גילוי אלקות בכל או"א [אחד ואחד] מלמעלה למטה למהוי אחד באחד כו'.

Тому й наприкінці Шма завершують словами: «Я — Гавая, ваш Б-г», тобто буквально «ваш Б-г»: щоб у кожному без винятку, згори донизу, було розкриття Б-жественності, «щоб стати єдиним з Єдиним» тощо.

10 ואח"כ בשמ"ע [בשמונה עשרה] בחי' ברכאן נמשך זה הגילוי אור בכחי' שוב ממש בחי' ברכות כאמרו בא"י

[ברוך אתה ה'] מברוך לאתה בגילוי לנוכח כידוע.

Після цього, у молитві Шмоне-Есре, у вісімнадцяти благословеннях, це розкриття світла притягується вниз у стані справжнього шов (повернення) — у вісімнадцяти благословеннях, коли промовляють: «Благословенний Ти, Гавая»: від «Благословенний» до «Ти» — у відкритому вияві, як безпосереднє звернення, як відомо.

ואחר שמ"ע [שמונה עשרה] בלימוד התורה נמשך גילוי זה בתורה כמ"ש ותורה אור כו' כי רוח אייתי רוח כו'

Після молитви Шмоне-Есре, під час вивчення Тори, це розкриття притягується в Тору, як написано: «i Тора — світло» тощо, адже «дух приносить дух» тощо.

וע"י בחי' הרצוא הנ"ל נמשך בחי' רוח המשכה מלמעלה למטה וכמ"ש אם ישם אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף כו'

Завдяки згаданому вище рівню рацо (прагнення до піднесення) притягується вниз рівень «духу» — відбувається притягнення згори вниз, як написано: «Якщо він зверне до Нього своє серце, Його дух i Його душу Він збере до нього» тощо.

ואח"כ במעשה המצות נמשך בחי' שוב זה יותר וכידוע בשרש ענין המצות שהוא להמשיך האור בכלי דוקא וכמ"ש כי נר מצוה כו'.

Після цього, під час практичного виконання міцвот, цей рівень шов притягується ще далі вниз, як відомо про корінь міцвот: він полягає в тому, щоб притягнути світло саме в посудину, як написано: «Бо міцва — світильник» тощо.

11 ועל קיום המצות ארז"ל [אמר רבותינו זכרונם לברכה] בע"כ [בעל כרחך] אתה חי פי' לפי שאחר האהבה והתשוקה במס"נ [במסירות נפש] בבחי' רצוא הנ"ל אח"כ נעשה בחי' שוב להיות בע"כ [בעל כרחך] אתה חי בגוף כדי להיות גילוי אור האלקי מלמעלה למטה במעשה המצות.

Стосовно виконання міцвот (заповідей) наші мудреці, благословенної пам'яті, сказали: «Проти своєї волі ти живеш». Це означає, що після любові й прагнення із самопожертвою (месірут нефеш), у згаданому вище стані рацо (прагнення вгору), згодом настає стан шов (повернення) — «проти своєї волі ти живеш» у тілі, — щоб Б-жественне світло могло розкритися згори донизу через виконання міцвот.

וזהו פי' בכל לבבך במס"נ [במסירות נפש] תחילה בבחי' הרצוא ואח"כ ובכל נפשך היא בחי' שוב לקשר מחדו"מ [מחשבה דבור ומעשה] במחדו"מ [במחשבה דבור ומעשה] של התורה ומצות כו'.

У цьому полягає значення слів «усім серцем» — спершу із самопожертвою, у стані рацо, — а потім «i всією душею», що відповідає рівню шов: поєднати думку, мовлення й дію з думкою, мовленням i дією Тори та міцвот тощо.

12 והנה בחיי השוב נקי שמים כי הנה בבחי' השוב הזה בתומ"צ [בתורה ומצות] נמשך האור למעלה בבחי'

מקיף כידוע שהמצות הן בחיי מקיפי' [מקיפים] וע"כ נעשו המצות לבושים לנשמה בגי"ע [בגן עדן] כי הלבושים והמקיפי' [והמקיפים] ענין א' הם כו'.

Тепер рівень шов (повернення) називається «небом», адже на цьому рівні шов, через Тору й міцвот, світло притягується догори як охоплювальне світло; відомо, що міцвот є охоплювальними світлами (макіфим). Тому міцвот стають одягом для душі в Еденському саду, бо одяг і охоплювальні світла — одне й те саме тощо.

וז"ש [וזהו שכתוב] צרורה בצרור החיים כו' צרור זה היינו המצות כידוע והתורה אע"פ [אף על פי] שנק' מזון מ"מ היא ג"כ בחי' לבוש כמ"ש עטה אור כשלמה

Ось що означають слова «зв'язана у вузлі життя» тощо: цей «вузол» — це міцвот, як відомо. А Тора, хоча й називається «їжею», усе ж також є одягом, як сказано: «Він огортається світлом, наче одягом».

(ועיין דבר זה במ"א ע"פ כי ביום הזה יכפר כו' בענין כך היא דרכה של תורה כו' אשריך וטוב לך. וע"פ וראיתם אותו וזכרתם כו' וע"פ את שבתותי תשמרו)

(Див. про це також в іншому місці: до слів «Бо цього дня Він спокутує» тощо — у зв'язку з темою «Такою є дорога Тори... щасливий ти, і добре тобі»; а також до слів «І побачите його та згадаєте» тощо; і до слів «Мої шабати дотримуйтеся».)

ע"כ נקי בחי' שוב זה ע"י תומ"צ [תורה ומצות] בשם שמים כי כמו שהשמים מקיפי' [מקיפים] לארץ כך בחי' השוב הזה הוא בחי' מקיף לבחי' הרצוא דארץ הנ"ל.

Тому цей рівень шов, досягнутий через Тору й міцвот, називається «небом»: адже так само, як небеса охоплюють землю, цей рівень шов охоплює згаданий вище рівень рацо (прагнення до Б-га) — «землю».

ועוד זאת עד"מ מארץ ושמים הגשמיים הרי אנו רואים שהארץ אינה רק כגרגיר חרדל לגבי מרחב הכדור של השמים המקיפי' [המקיפים] עליה מכל צדדיה בהשוואה אחת.

Крім того, з прикладу матеріальних землі й небес бачимо, що земля — лише наче гірчичне зернятко порівняно з неосяжним простором небесної сфери, яка рівномірно оточує її з усіх боків.

כך ערך בחי' הרצוא הזה דארץ לגבי בחי' השוב דתומ"צ [דתורה ומצות] שנקי רצונו וחכמתו ית' הוא רק כערך גרגיר חרדל לגבי מרחב הגדול דשמי' [דשמים].

Так само співвідношення цього рівня рацо — «землі» — з рівнем шов Тори й міцвот, які називаються Його волею та Його мудрістю, благословенний Він, подібне до співвідношення гірчичного зернятка з неосяжним простором небес.

13 וזהו השמים כסאי והארץ הדום רגלי פי' הדום רגלי הוא ע"ד השרפרף לכסא שמגביה הרגלים כך הנשמות שנקי ברא כרעא דאבוה מתעלים ע"י בחי' ארץ הוא בחי' הרצוא.

Ось [значення слів:] «Небеса — Мій престол, а земля — підніжжя Моїх ніг». «Мое підніжжя» — це наче підставка для ніг біля престолу, яка піднімає ноги; так і душі, що називаються «син — нога свого батька», підносяться завдяки рівню «землі», яким є рацо (прагнення вгору).

ודרך פרט כל זמן שיש עליי [עלייה] לבחי' ארץ העליונה היא כנס"י [כנסת ישראל] כמו בשבת ויו"ט [יום טוב] דכתיב אם תשיב משבת רגלך וכן הגי' י"ט נקי ג' רגלים.

Зокрема, щоразу, коли відбувається піднесення до рівня вищої «землі», якою є громада Ізраїлю, як у Шабат і свята, [це називається словом «нога»]: як сказано: «Якщо відвернеш ногу свою (раглеха) через Шабат», і так само три свята називаються трьома регалим («ногами»).

14 והשמים כסאי היינו בחי' שוב שהוא ירידה והמשכה ה"ז [הרי זה] כמו היושב על הכסא שמשפיל קומתו.

I «Небеса — Мій престол» — це рівень шов (руху вниз), тобто спуск і притягнення вниз; це подібно до того, хто сидить на престолі й опускає свою поставу.

וזהו ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. פי' שהוא ית' קדוש ומוכדל מכל העולמות רק ע"י תהלות ישראל נמשך להיות יושב ונשפל למטה וכמאמר שהקב"ה יושב ועוסק בתורה כו'.

Це і є [значення слів] «А Ти, Святий, сидиш [на престолі] на хвалах Ізраїлю». Його значення таке: Він, благословенний Він, святий і відокремлений від усіх світів; лише завдяки хвалі Ізраїлю Він притягується до того, щоб «сидіти», опускаючись униз, як сказано, що Святий, благословенний Він (Кудша бріх ху), сидить і займається Торою тощо.

15 וזהו שנק' התפלה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה. פי' הסולם הוא העליי' [העלייה] בבחי' רצוא אך ראשו מגיע השמימה שבשמוי'ע [שבשמונה עשרה] מתחיל השוב כנ"ל ועיקרו אח"כ ע"י תומי"צ [תורה ומצות].

Ось чому молитву називають «драбиною, поставленою на землі, вершина якої сягає небес». Тобто драбина — це підйом у стані рацо (прагнення вгору), але її вершина «сягає небес», адже у Шмоне-Есре починається шов (повернення), як згадувалося вище, а його головна частина настає згодом через Тору й міцвот.

וזשארז"ל [וזהו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] לחד מ"ד [מאן דאמר] דארץ קדמה לשמים בכריא' [בכריאה / בכריאת]. כי הרי מבואר למעלה בענין ק"ש [קריאת שמע] וש"ע [ושמונה עשרה] ותורה דבחי' הרצוא צ"ל קודם לבחי' השוב

Ось що сказали наші мудреці, благословенної пам'яті: за однією думкою, земля передувала небу під час створення. Адже вище було пояснено, стосовно Шма, Шмоне-Есре й Тори, що рівень рацо має передувати рівню шов.

וכך היא המדה כי מאתעדל"ת [מאתערותא דלתתא] דוקא נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] וכמ"ש אם ישים אליו לבו ואז אח"כ רוחו ונשמתו אליו יאסף

І такий порядок: саме внаслідок пробудження знизу (ітарута делетата) відбувається пробудження згори (ітарута делейла), як написано: «Якщо він спрямує до Нього своє серце», і лише тоді, згодом: «його дух і його душу Він збере до нього».

וע"כ ארץ שהוא לי' [לשון] רצוא קדמה לשמים שהוא בחי' שוב.

Тому «земля», що є назвою рацо, передувала «небу», яке є рівнем шову.

16 ובכ"ז [ובכל זה] יובן משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] בראשית בשביל ישראל שנק' ראשית וגם בשביל התורה שנק' ראשית. ברא אלקים את השמים ואת הארץ הגשמיים.

Попри все це, тепер зрозуміємо сказане нашими мудрецями, благословенної пам'яті: «Берешит — заради Ізраїлю, який названий “початком”, а також заради Тори, названої “початком”, — Б-г створив небеса й землю», тобто фізичні небеса й землю.

**דהנה בתורה ובישראל יש בחיי שמים וארץ רוחניים. בתורה הוא בחיי שוב שהוא בחיי שמים כנ"ל.
ובישראל בעבודתם במס"נ [במסירות נפש] הוא בחיי רצוא בחיי ארץ.**

Адже в Торі та в Ізраїлі є духовні небеса й земля. У Торі це рівень шов [рух згори вниз], що є рівнем «небес», як пояснювалося вище; а в Ізраїлі, в їхньому служінні, що є самопожертвою (месірут нефеш), це рівень рацо [прагнення вгору] — рівень «землі».

**וע"כ על ידי תורה וישראל דוקא יתקיימו שמים וארץ הגשמיים [הגשמיים] דהיינו ע"י בחיי שמים וארץ
הרוחניים שהוא בחיי רצוא ושוב שע"י תורה וישראל**

Тому саме завдяки Торі та Ізраїлю підтримується існування фізичних небес і землі — тобто завдяки духовним небесам і землі, якими є рацо й шов, що виявляються через Тору та Ізраїль.

**(וזהו ואשים דברי בפ"ך כו' לנטוע שמים וליסוד ארץ. וגם י"ל [יש לומר] שבתומ"צ [שבתורה ומצות] עצמן
יש בחיי שמים וארץ כי המצות מעשיות הן בחיי ארץ כי הארץ הדום רגלי שרפ"ך.**

(I це [мається на увазі у словах]: «I Я вклав слова Мої в уста твої» тощо, «щоб насадити небеса й закласти основи землі». Можна також сказати, що в самих Торі та міцвот є рівні небес і землі: практичні міцвот — це рівень «землі», адже «земля — підніжжя ніг Моїх», підставка для ніг.

וכך צדקה תרומם גוי. ותורה היא בחיי שמים והמשכה. וע"י [ועיין] על מאמר מזוזה מימין כו'.

I так само: «Цдака підносить народ». А Тора — це рівень «небес» і сходження [світла згори]. Див. також пояснення до вислову «мезуза праворуч» тощо.

**וזהו ואשים דברי בפ"ך הוא בחיי תורה. ובצל ידי כסיתך הוא בחיי מצות שע"י לנטוע שמים וליסוד
ארץ.**

I це [мається на увазі у словах]: «I Я вклав слова Мої в уста твої» — це рівень Тори; «i тінню руки Моєї Я вкрив тебе» — це рівень міцвот; і завдяки цьому — «насадити небеса й закласти основи землі».

וא"ש [ואתי שפיר] דבראשית היינו בשביל התורה שנק' ראשית שיש בה עצמה בחי' שמים וארץ תומ"צ [תורה ומצות]. לכן ע"ז מתקיימים שמים וארץ וכן בשביל ישראל כו' שיש בהן בחי' רוי"ש [רצוא ושוב]. ועיין מ"ש ע"פ הזוהר פרשה שופטים שמים וארץ אינן סהדין כו'):

Отже, добре зрозуміло, що Берешит означає «заради Тори, названої «початком»», адже сама вона містить рівні небес і землі — Тору та міцвот. Тому завдяки їй підтримуються небеса й земля; так само й «заради Ізраїлю» тощо, адже в них є рівні рацо й шов. Див. також пояснення до слів Зоару в розділі Шофтім: «Небеса й земля — свідки» тощо.)

17 והנה כ"ז [כל זה] הוא ענין שמים וארץ דעכשיו שצ"ל תחלה בחי' ארץ רצוא. ואח"כ מקבלת מבחי' שמים השוב כו'.

Отже, усе це стосується нинішніх неба й землі: спершу має бути рівень «землі» (бхіна) — рацо (прагнення вирватися назовні), а згодом вона отримує від рівня «небес» — шов (повернення), тощо.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב הנני עושה חדשה בארץ. ופי' וענין התחדשות זו בבחי' ארץ. היינו משום דלע"ל [דלעתיד לבוא] לא יהיה שיך בחי' רצוא דארץ ע"ד שהוא עכשיו

Але про прийдешній час сказано: «Ось Я творю нове на землі». Значення і суть цього оновлення бхіни «землі» полягає в тому, що у прийдешній час рацо «землі» вже не матиме місця так, як воно існує тепер,

שהוא ענין הרצוא והתשוקה לצאת מההפך אשר החושך יכסה ארץ כו' כנ"ל בענין פסוד"ז [פסוקי דזמרה] — тобто рацо й прагнення вирватися зі стану, протилежного цьому, коли «темрява вкриває землю», тощо, як пояснювалося вище щодо віршів хвали,

שהוא בחי' רוממות אל בגרונם כדי שע"ז נעשה חרב פיפיות לעשות נקמה בגוים הוא נה"ב [נפש הבהמית] והגוף כו' דהיינו שע"ז הרצוא נעשה בטול רצון בחי' אתהפכא חשוכא לנהורא.

які є бхіною «величання Б-га — в їхньому горлі», аби завдяки цьому поставав «двосічний меч для помсти народам» — тобто тваринній душі (нефеш габагаміт) і тілу тощо; іншими словами, завдяки рацо постає самоусунення волі (бітуль) — бхіна «перетворення темряви на світло».

שזה אינו שייך רק עכשיו שיש קליפות המסתירים עד שהחשך יכסה ארץ והוא בחי לבושים המלבישים ומסתירים וכמ"ש אלביש שמים קדרות כו'.

Це властиве лише тепер, коли є оболонки (кліпот), що приховують, аж поки «темрява вкриває землю»; це бхіна одягу, який огортає й приховує, як сказано: «Я зодягаю небеса в темряву», тощо.

18 ולכן הוזהרנו בק"ש [בקריאת שמע] השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם כו' והשתחיתם פי' שכל קליפה המסתרי נקי אלהים אחרים ועבודת כוכבים

Тому в молитві Шма нас застерігають: «Стережіться, щоб серце ваше не спокусилося і ви не відступили...» тощо, «і не вклонилися». Тобто кожна оболонка (кліпа), що приховує, називається «іншими богами» та «ідолопоклонством»;

וההשתחואה היינו בחינת המשכה כמו ע"י השתחואה בקדושה בכריעה בברוך שממשיך גילוי אלקות. כך את זלעז"ז [זה לעומת זה] כו'.

а уклін означає притягнення згори вниз — так само, як завдяки уклону у святості, під час уклону на слові «Благословенний», притягують розкриття Б-жественності. Так само й тут: «одне навпроти другого [створив Б-г]» тощо.

19 וזהו מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] ישראל שבחוץ לארץ עובדי ע"ז [עבודה זרה] בטהרה הם. דהיינו כשהוא ח"ו [חס ושלום] לגמרי חוץ לארץ העליונה שהוא בחי הרצון לה' ית' בחי ארץ שרצתה כו'

Ось [значення] слів наших мудреців, благословенної пам'яті: «Євреї, які живуть поза Землею, є ідолопоклонниками в чистоті». Тобто коли людина, не дай Б-г, цілковито перебуває «поза землею» — горішньою «землею», що є рівнем волі до Б-га, благословенний Він, рівнем «землі, що прагнула...» тощо, —

רק שנמשך לגמרי אחרי הכלי עוה"ז הגם שהם דברים המותרים מבחי' טוב שכנוגה עי"ז גורם יניקה והמשכה לבחי' נוגה.

а натомість цілковито захоплюється марнотою цього світу — навіть якщо це дозволені речі, що походять від доброго аспекту Ноги [проміжної оболонки (кліпи)], — і цим спричиняє живлення та низхідне притягнення до рівня Ноги.

20 וזה נקרא השתחואה והמשכה לבחיי אלהים אחרים כו' דהיינו תוס' [תוספת] יניקה לחיצונים. ועיי' ועצר את השמים ולא יהיה מטר שלא יהיה ההמשכה בקדושה מבחיי שוב דשמים עליונים כו'

Це називається поклонінням і притягуванням до рівня «інших богів» тощо — тобто додатковим живленням зовнішніх сил. І через це «Він замкне небеса, і не буде дощу»: не відбуватиметься притягування вниз у святості з боку шову (повернення згори вниз) вищих небес тощо.

ובהיות כן צריך כ"א [כל אחד / כל אחת] לעורר בחי' רצוא אם ישם אליו לכו לאהפכא חשוכא לנהורא ומרירו למתיקו כו'

Отже, кожна людина має пробудити рацо (прагнення вгору) — «якщо спрямує до Нього своє серце», — щоб перетворити темряву на світло, а гіркоту — на солодкість тощо,

ולעבדו בכל לבבכם כו' שזהו בחי' ארץ ועיי' ונתתי מטר ארצכם כו' הוא בחי' השוב.

і «служити Йому всім вашим серцем» тощо — це рівень «землі»; і завдяки цьому «Я дам дощ вашій землі» тощо — це рівень шову.

משא"כ לעתיד לבא דכתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו' ולא יהיה כלל בחי' קליפה המסתרת גילוי אלקות וכן נאמר ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות כו'.

У Майбутньому буде інакше, адже сказано: «І Я усуну дух нечистоти» тощо: жодна кліпа не приховуватиме розкриття Б-жественності. Також сказано: «І більше не буде прихований твій Учитель, і твої очі бачитимуть» тощо.

א"כ א"צ [אין צריך / אינו צריך] כלל ענין בחי' הביטול של היש שזהו בחי' הרצוא דעכשיו לצאת מבחי' ההפך המנגד כו'.

Отже, зовсім не буде потреби в самоусуненні (бітулі) відчуття «еш» (самостійного існування), тобто в теперішньому рацо — виході зі стану, протилежного йому й такого, що протистоїть йому тощо.

וזהו הנני עושה חדשה בארץ. פי' שלא יהיה כמו עכשיו בחי' רצוא ואתעדל"ת [ואתערוטא דלתתא] שעיי' יהיה ההמשכה שאז כיון שיהיה הגילוי למטה כמו למעלה א"כ אין שייך רצוא כו'

І це означає: [«Ось Я творю нове на землі».] Тобто, як тепер, не буде рацо й пробудження низу (ітарута делетата), завдяки яким відбувається притягування вниз; адже тоді, коли розкриття внизу буде таким самим, як угорі, рацо не матиме місця тощо.

(ובזה י"ל [יש לומר] מ"ש כי ההרים ימושו כו' כי הר היינו בחי' רצוא כנודע מענין לא כאברהם שקראו הר כו' ואז יתבטל בחי' זו כיון שגם למטה יהיה הגילוי ממש עין בעין יראו כו')

(Цим можна пояснити сказане: «Гори зрушаться» тощо, адже «гора» означає рівень рацо, як відомо з вислову «не як Avraham, який назвав його горою» тощо; тоді цей рівень буде усунуто, бо й унизу буде справжнє розкриття — «око в око побачать» тощо.)

וע"כ אמר שיהיה אז בחי' השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה אני דוקא דהיינו מצד אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בלבד ולא מצד אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] כלל כי א"צ [אין צריך / אינו צריך] אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] רק לברר ולהפך מחשוכא לנהורא כנ"ל

Тому сказано, що тоді будуть «нові небеса й нова земля, які творю Я» — саме «Я», тобто завдяки лише пробудженню згори (ітарута делейла), а не завдяки пробудженню знизу взагалі; адже пробудження знизу потрібне тільки для того, щоб очистити й перетворити темряву на світло, як сказано вище.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] שא"צ [שאינ צריך / שאינו צריך] לזה יהי' [יהיה] בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לבד ע"כ אמר אשר אני עושה

Але в Майбутньому, коли в цьому не буде потреби, буде лише пробудження згори (ітарута делейла). Тому Він сказав: «я творю».

והיינו שקורא אותן בשם שמים חדשים וארץ חדשה. פי' שבאים בבחי' גילוי מלמעלה למטה מצד עצמות המאציל אשר לא היה עדיין בחי' כזו בבחי' גילוי בראשית ההשתלשלות.

Саме тому Він називає їх «новими небесами» й «новою землею». Це означає, що вони постають як розкриття згори вниз, від самої сутності Еманатора, — рівень, який ще не розкривався на початку ланцюга послідовного розгортання світів згори вниз (ішталшелут).

כמו דכתיב כיום עשות ה' אלקים ארץ ושמים ענין אלקים זה היינו בחי' הצמצום וההסתר.

Як написано: «У день, коли Гавая Елокім створив землю й небо»; цей Елокім — рівень скорочення (цимцуму) й приховування.

ששמים וארץ דעכשיו נמשכו על ידי שם אלקים כמ"ש בראשית ברא אלקים כו' וע"י ארץ שהוא בחי' רצוא נמתק הדין והצמצום דשם אלקים המעלים והמסתיר.

Адже нинішні небо й земля постали через Ім'я Б-га (Елокім), як написано: «На початку Елокім створив...»; а завдяки «землі», яка є рівнем рацо [прагнення до піднесення], підсолоджуються суд і цимцум Імені Елокім, що затуляє й приховує.

21 וזהו ביום עשות ה' אלקים שנכלל אלקים זה בהוי"ה וזהו פי' עשות ה' אלקים. היינו יחוד והתכללות שמות אלו יחד.

Це [значення вислову] «У день, коли Гавая Елокім створив»: Ім'я Б-га (Елокім) поглинається Ім'ям Б-га (Гавая). У цьому й полягає значення слів «Гавая Елокім створив» — у єднанні та злитті цих Імен.

וכי' [וכל זה] הוא ע"י ארץ ושמים בחי' רוי"ש [רצוא ושוב]. אך צ"ל ארץ קדמה דוקא בחי' רצוא תחלה.

Усе це відбувається завдяки «землі» й «небу» — рацо ве-шов (пориву й поверненню); однак «земля» має бути першою — спершу рівень рацо.

אבל לעתיד שיהיו שמים חדשים וארץ חדשה הוא בחי' אשר אני עושה ולא ע"י צמצומים דשם אלקים

Але у Прийдешньому часі, коли будуть нові небеса й нова земля, це буде рівень «того, що Я творю», а не творення через скорочення (цимцум) Імені Елокім.

ואז יהיו שמים קודם כי א"צ [אין צריך / אינו צריך] לבחי' קדימת הרצוא כו' וזהו ויצא כברק חצו שהוא בחי' גילוי מלמעלה למטה:

І тоді першими будуть небеса, адже не буде потреби, щоб спершу був рацо, тощо. І це [значення вислову] «Його стріла вийде, мов блискавка», що означає рівень розкриття згори донизу.

22 אך הנה צריך להבין בענין השמים החדשים וארץ החדשה

Але слід зрозуміти сказане про нові небеса й нову землю.

דאם הם באים רק בבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] לכד שזהו פי' אשר אני עושה כו' א"כ איך יתכן בזה בחי' ארץ בחי' רצוא מלשון רץ כנ"ל

Якщо ж вони походять лише завдяки пробудженню згори (ітарута делейла), що і є значенням слів «я творю» тощо, то як у цьому може бути [рівень (бхіна)] «землі» — бхіна рацо [прагнення створіння бігти вгору, до Б-га], від слова «бігти» (рац), як пояснювалося вище?

(והרי לעתיד לא שייך בחי' רצוא כלל אפי' [אפילו] מלמטה כמשנת"ל [כמו שנתבאר לעיל]. וכ"ש [וכל שכן] לכאורה דלא שייך בחי' זו בהגילוי שמלמעלה שהוא בחי' אשר אני עושה).

(Адже в майбутньому рацо взагалі не матиме місця, навіть знизу, як пояснювалося вище; тим паче, здавалося б, ця бхіна не може стосуватися виявлення згори, яке є бхіною «я творю».)

ולמה אמר והארץ החדשה אשר אני עושה לא היה לו להזכיר רק בחיי שמים לבד.

Чому ж тоді Він сказав: «і нову землю, яку Я творю»? Йому слід було згадати лише б'хіну «небес».

אך הענין הוא דגם בבחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] בלבד יש ב' מדרגות הללו דרו"ש [רצוא ושוב] רק שהשמים קדמו לארץ.

Але суть така: навіть у самому лише пробудженні згори є ці два рівні — рацо і шов [повернення], — тільки небеса передують землі.

23 ולהבין איך יתכן בחי' רצוא בעצמות המאציל מאחר שאין דבר מסתיר לפניו כלל.

Щоб зрозуміти, як може бути рівень рацо [прагнення] у самій сутності Еманатора, якщо перед Ним ніщо взагалі не приховує:

הנה יובן עד"מ שאנו רואים בחי' רוי"ש [רצוא ושוב] בגוף האדם הגשמי ברוח החיים אשר בקרבו שדופק בלבו ונק' בזוהר דפיקו דלבא שהחיות שכלב הוא בא בנשימה דוקא רוי"ש [רצוא ושוב] בהתפשטות והסתלקות

Це стане зрозуміло з аналогії. Ми бачимо рівень рацо ве-шов у матеріальному людському тілі — у життєвій силі, що перебуває в ньому й пульсує в його серці; у Зогарі це називається «биттям серця» (дефіку деліба). Адже життєва сила в серці приходить саме через дихання — рацо ве-шов, розширення й відступлення, —

וכן חוזר חלילה שמתפשט וחוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט כדפק שביד שהחיות נמשך ומתפשט וחוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט.

і так знову й знову: вона розширюється, потім знову відступає, а тоді знову розширюється, подібно до пульсу в руці, де життєва сила спрямовується назовні й розширюється, потім знову відступає, а тоді знову розширюється.

וכן הוא ממש בדפיקו דלבא שהוא ענין התפשטות והסתלקות והתפשטות של רוח החיים שכלב והיינו ממש כמו בחי' רוי"ש [רצוא ושוב].

Так само відбувається і з биттям серця: це розширення, відступлення й розширення життєвого дихання в серці; і це саме подібне до рівня рацо ве-шов.

ונמצא רוי"ש [רצוא ושוב] כזה הוא הכל בגוף האדם עצמו עדיין ולא מזולתו אליו (ור"ל [ורוצה לומר] שרוי"ש [שרצוא ושוב] זה הוא כענין המשכת חיות הנפש בהגוף שסדר המשכה זו הוא ע"י התפשטות והסתלקות כו' שזהו בחי' רוי"ש [רצוא ושוב])

Отже, таке рацо ве-шов відбувається поки що цілком усередині самого людського тіла, а не від чогось іншого до нього (тобто це рацо ве-шов подібне до притягнення життєвої сили душі в тіло, причому порядок цього притягнення такий, що воно відбувається через розширення й відступлення тощо; це і є рівень рацо ве-шов).

וגם הנה יובן עוד במשל זה שבדפיקו דלכא שאין הרצוא קודם לשוב אלא אדרבה השוב קודם לרצוא

Крім того, з цієї аналогії стане зрозумілим іще одне: у битті серця рацо не передує шов; навпаки, шов передує рацо.

כנראה בחוש שבראשונה הוא ההתפשטות והמשכת החיות בלב שזהו כמו בחי' שוב המשכת האור בהכלי. ואמנם תכף ומיד חוזר ומסתלק והוא בחי' רצוא והסתלקות האור מהכלי וחוזר ומתיישב וכן חוזר חלילה.

Як це виразно видно: спочатку відбувається розширення й притягнення життєвої сили в серце — це подібне до рівня шов, притягнення світла в посудину. Але відразу ж вона знову відступає; це рівень рацо, відступлення світла з посудини. Потім воно знову заспокоюється — і так знову й знову.

וכדמיון הנשימה מהבל הפה שבתחלה יתפשט ההבל והרוח ומיד יחזור בחזרה וחוזר ומתפשט. וכדוגמא הזאת יובן למשכיל למעלה בבחי' רצוא ושוב שמלמעלה למטה

Це подібне до дихання — видиху з рота: спочатку видих і повітря виходять назовні, а відразу ж повертаються, і знову виходять. За цією аналогією той, хто вдумується, зрозуміє, як це відбувається нагорі щодо рацо ве-шов, що йде згори донизу.

(ולא בבחי' רוי"ש [רצוא ושוב] שוהחיות רצוא ושוב של הנברא"י [הנבראים] כו'. כ"א אדרבה ג"כ בהשפעה עליונה של א"ס ב"ה בכלים ועולמות.

(і не [лише] стосовно рацо і шов [пориву й повернення] — «і хаёт [живі істоти] бігли вперед і поверталися» — у створіннь тощо; а, навпаки, також у вищому потоці Нескінченного (Ейн Соф), благословенного Він, до посудин і світів.

וגם אפי' [אפילו] ממש בראשית מראשית ההמשכה מא"ס ב"ה להתלבש בשרש בחי' הכלים שהן שרש כל העולמות עליונים ותחתונים שי"ך ג"כ רצוא ושוב שהוא הסתלקות והתפשטות.

І також навіть на самому початку, від самого початку притягнення від Ейн Соф, благословенного Він, щоб одягнутися в корінь посудин, які є коренем усіх світів, вищих і нижчих, також мають місце рацо і шов — відхід і поширення.

כי מיד שנמשך ומתפשט צ"ל הסתלקות שאל"כ [שאם לא כן] יתבטלו הכלים מהיות בחי' כלים כו' רק שההתפשטות הוא קודם. והוא כמו בחי' השוב ואח"כ הוא בחי' הסתלקות ורצוא וכן חוזר חלילה. ועמ"ש במ"א ע"פ ויקחו לי תרומה (כו')

Адже щойно світло притягується й поширюється, неодмінно має настати відхід; інакше посудини перестали б бути посудинами тощо. Проте спершу відбувається поширення. Це подібне до рівня шов, а потім настає рівень відходу й рацо, і так знову й знову. Див. також пояснення в іншому місці до вірша «І нехай візьмуть для Мене приношення» тощо),

דשי"ך ג"כ בחי' רצוא. רק שההתפשטות האור קודם לבא ואח"כ מיד חוזר ומסתלק וחוזר ומתפשט.

що рівень рацо також має місце; лише поширення світла відбувається спершу, а відтак воно відразу знову відходить і знову поширюється.

וזהו ענין קול דודי דופק שהקול וההמשכה מלמעלה למטה הוא ג"כ כמו בחי' הדפק הנ"ל.

І в цьому полягає зміст слів «Голос мого коханого стукає» (дофек [пульсує]): голос і притягнення згори донизу також подібні до згаданого вище пульсу (дофек).

24 ונקי' זה בע"ח [בעץ חיים] בשם מטי ולא מטי שהאור מטי ומתפשט וחוזר ומסתלק ולא מטי. שבחי' מטי

הוא בחי' ההתפשטות קודם לבחי' לא מטי. והכל בבחי' אלקות עצמו.

В «Ец Хаїм» це називається «досягає і не досягає» (matі ve-lo matі): світло досягає й поширюється, а потім знову відступає і не досягає. Рівень (bхіна) «досягання», тобто поширення, передує рівню «не досягання». І все це відбувається в самій Б-жественності.

וזהו כי ה' אלקיך אש אוכלה הוא. ענין דמיון שפע האלקות לאש. הוא מפני שהאש טבעו בכחי' הסתלקות אחר ההתפשטות כדמיון דפיקו דלבא.

І ось що означає: «Адже Гавая, твій Б-г, — вогонь, що пожирає». Б-жественний потік уподібнюється до вогню тому, що вогонь за своєю природою відступає після поширення, подібно до биття серця.

25 וזהו ענין השמים החדשים והארץ החדשה. שהוא בחי' ההמשכה העליונה אשר נמשך באתעדל"ע [באתערותא דלעילא] לכד בזה יש ג"כ בחי' שמים וארץ.

І в цьому полягає зміст нових небес і нової землі: у вищому низведенні, яке відбувається лише внаслідок пробудження згори (ітарута делейла), також є рівні небес і землі.

ההמשכה בחי' מטי נקי שמים ובחי' ההסתלקות האור מהכלי הנקי לא מטי זהו בחי' ארץ מלי רצוא.

Низведения, рівень «досягання», називається «небом»; а рівень відходу світла з посудини, що називається «недосяганням», — це рівень «землі», від слова рацо (big угору).

26 ולכן כאן קדם שמים לארץ בהיות בחי' מטי קדם לבחי' לא מטי. משא"כ ברצוא ושוב דנבראים צ"ל תחלה ארץ בחי' רצוא ואח"כ שמים בחי' שוב. וכמ"ש והחיות רו"ש [רצוא ושוב] וכתיב ביום עשות כו' ארץ ושמים כנ"ל.

Отже, тут «небо» передує «землі», оскільки рівень «досягнення» передує рівню «недосягнення». Інакше — з рацо і шов [прагненням і поверненням] створених істот: спершу має бути «земля» — рівень рацо, а потім «небо» — рівень шов, як сказано: «I хаес [живі істоти] бігли й поверталися», а також сказано: «У день, коли [Гавая Елокім] створив...» тощо — «землю і небо», як пояснювалося вище.

27 וזהו ענין כאשר השמים החדשי' [החדשים] והארץ החדשה כו' עומדים לפני. לפני דייקא דהיינו בבחי' הפנימי' ועצמיות מה שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת לשם כלל. כן יעמוד זרעכם ושמכם.

Ось у чому зміст слів: «Бо як нові небеса й нова земля» тощо «стоятимуть переді Мною»: саме «переді Мною» (лефанай) — тобто на рівні внутрішнього виміру (пніміют) і самої сутності, куди пробудження знизу (ітарута делетата) зовсім не сягає. «Так стоятимуть ваше насіння та ваше ім'я».

פי' זרעכם ושמכם הוא בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] וההמשכה הנמשך ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא]. כי הנה המצות נקי בשם זריעה כמ"ש זורע צדקות. ועי"ז מצמיח ישועות בגילוי אלקות מבחי' ש"ע [ש"ע (370)] נהורין כו'.

Значення слів «ваше насіння та ваше ім'я» полягає в тому, що це рівень ітарута делетата і притягнення, яке відбувається завдяки ітарута делетата. Адже міцвот називаються «сівбою», як сказано: «Він сіє праведні вчинки (цдакот)», і завдяки цьому «дає спасінням проростати» — через розкриття Б-жественності з рівня 370 світел тощо.

ושמכם הוא בחי' קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] ויעש דוד שם.

А «ваше ім'я» — це рівень прийняття ярма (кабалат оль) Небесного Царства, [як сказано:] «І Давид здобув собі ім'я».

28 והנה כבר מבואר שבחי' שמים וארץ החדשים הוא גילוי מבחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת

לשם כלל שגילוי זה יהי' [יהיה] לע"ל [לעתיד לבוא].

І ось уже пояснено, що рівень нових небес і землі — це одкровення з такого рівня, якого пробудження знизу (ітарута делетата) зовсім не може досягти; це одкровення буде в Майбутньому.

וא"כ סד"א [סלקא דעתך аמינא] שהמשכה שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בתומ"צ [בתורה ומצות] בבחי' ארץ

ושמים שלנו רוי"ש [רצוא ושוב] תהי' [תהיה] בטילה לגמרי מחמת גילוי העצום ההוא שמבחי' אשר אני עושה.

Якщо так, можна було б подумати, що низведення через пробудження знизу в Торі та міцвот — на рівні наших «землі й небес», рацо ве-шов (прагнення й повернення), — цілковито втрачить значення через те величезне одкровення, що походить із рівня «того, що Я творю».

לזה אמר כן יעמוד זרעכם ושמכם. שגם בחי' זו דאתעדל"ת [דאתערותא דלתתא] יתעלה להיות עומדים לפני בבחי' הפנימית ממש כמו בחי' שמים החדשים וארץ החדשה כו'.

На це Він сказав: «Так стоятимуть ваше потомство й ваше ім'я»: і цей рівень пробудження знизу також буде піднесений, щоб «стояти переді Мною» — у самому внутрішньому вимірі, так само, як рівень нових небес і нової землі тощо.

וכמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד דהיינו עבדי הוא בחי' אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] בחי'

לעבדה ולשמרה כו'. הנה בחי' זו ממש תתעלה בעילוי אחר עילוי עד כי גבה מאד:

Як сказано: «Ось Мій слуга матиме успіх, піднесеться, звеличиться й стане дуже високим». Тобто «Мій слуга» — це рівень пробудження знизу, рівень «обробляти її й охороняти її» тощо. Саме цей рівень підноситиметься від одного піднесення до наступного, аж доки не стане «дуже високим».

LikuteiTorah.com

ХАСИДСЬКА ПАРША

Про це видання

This edition contains the Hebrew text i the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Український переклад і пояснення підготовлено для LikuteiTorah.com за допомогою ШІ (openai/gpt-6-luna-pro:batch) та звірено з єврейським текстом і Sefaria; редактором-людиною ще не перевірено. Будь ласка, важливе перевіряйте за єврейським текстом.

Ребе просив вивчати маамарим тижневої парші — «Хасидську паршу» — протягом того тижня, розподіливши навчання на сім днів (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Навіщо її вивчати та благословення Ребе: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Безкоштовний некомерційний проєкт; тут нічого не продається. Не пов'язаний із Kehot, Sefaria чи Lubavitch Library.
© likuteitorah.com

Із likuteitorah.com/uk/torah-ohr/bereishis/2/

НА ЧЕСТЬ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Батько Ребе, реб Леві-Іцхок